

JAARREDE 2020

UITGESPROKEN OP DINSDAG 29 SEPTEMBER 2020

DOOR DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME

Z.E. CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

in de

De Nationale Assemblee van de Republiek Suriname

Paramaribo - Suriname

Geachte voorzitter van de Nationale Assemblee,

Geachte vice-voorzitter van de Nationale Assemblee,

Leden van de Nationale Assemblee,

Vice-President,

Leden van de Raad van Ministers,

Leden van de rechterlijke macht

Leden van hoge colleges van staat,

Leden van het corps diplomatique,

Overige hoogwaardigheidsbekleders en genodigden,

Volk van Suriname, Landgenoten,

Goede morgen

Graag wil ik deze bijzondere bijeenkomst beginnen met een moment van stilte ter nagedachtenis van alle slachtoffers van het Corona-virus.

Dit virus eist ook in ons land zijn tol.

Naast alle schade aan de economie en ons bestaan is er ook het menselijk leed.

Laten we dat menselijk aspect niet vergeten, en degenen, die het van nabij meemaken steunen.

Tegen de nabestaanden zeg ik: de natie **deelt** in uw verdriet en de natie **is** met u.

Aan de totale zorgsector zeg ik: dank voor uw bijdrage om het COVID-19 virus zo goed als mogelijk onder controle te krijgen.

Ik vraag U beleefd, om op te staan en een minuut stilte in acht te nemen.

<minuut stilte>

Meneer de voorzitter, landgenoten, terwijl het openbare debat zich in alle openheid, heftigheid en vrijheid voltrekt, heeft mijn regering, sinds 16 juli 2020, onvermoeibaar, dag en nacht doorgewerkt,

om de financieel-economische situatie in kaart te brengen, en een strategie uit te stippelen om **uit** de crisis te komen.

Meneer de voorzitter, landgenoten dat pad is niet makkelijk en dat pad is vol obstakels.

En ik sta hier vandaag, om u te zeggen dat we dat pad met succes zullen afleggen.

Het volk van Suriname is een veerkrachtig volk.

We hebben meerdere donkere dagen meegemaakt, maar wees U gerust, we komen ook uit deze crisis, en het komt goed!

Dat beloof ik U.

We zullen meneer de voorzitter, niet rusten **voor** we onze huishouding op orde hebben;

-de tekorten hebben weggewerkt;

-investeerders hebben aangetrokken;

-nieuwe werkgelegenheid hebben geschapen

-en onze kinderen **weer** veilig zijn

-en het beste onderwijs genieten die ons land kan geven.

-We zullen niet rusten **voor** er voldoende bouwgronden zijn voor jonge gezinnen

- en de inkomsten uit onze natuurlijke hulpbronnen weer op een eerlijke en rechtvaardige manier naar het volk gaan.

-We zullen **niet rusten** totdat de waarheid van corruptie van de afgelopen jaren onderzocht en berecht is.

-We zullen niet rusten **voor** we de COVID-19 pandemie onder controle hebben.

Dat meneer de voorzitter, landgenoten is **de inzet** van deze president en deze regering Santokhi/Brunswijk.

We hebben een sterk, professioneel en toegewijd team van ministers, die dag en nacht werken in het Surinaamse belang.

Ik zei het al, bij mijn verkiezing in dit huis:

wi moe seti kondre bun!

Dat hebben we beloofd, dat gaan we **ook** doen.

We hebben die uitdaging niet op ons genomen, omdat het makkelijk is, maar omdat de loop van de geschiedenis, deze verantwoordelijkheid op onze schouders heeft gelegd.

We komen niet uit de crisis door alleen te praten, maar **vooral** door hard te werken en actie te ondernemen.

Bij mijn inauguratie op 16 juli 2020 heb ik gezegd, u steeds het eerlijke verhaal te zullen vertellen.

En die eerlijke boodschap, meneer de voorzitter, is, dat we met z'n **allen** nog even door een dal zullen gaan, om er daarna uit te klimmen.

De eerlijke boodschap is dat tien jaar wanbeleid **niet** met een toverformule in **één** klap gecorrigeerd kan worden.

En het voelt voor velen natuurlijk *unfair*, dat wij - met zijn allen - nu de prijs betalen voor het opruimen van de chaos, die ons is achtergelaten.

Dit is de derde keer, dat het Surinaamse volk het gelag moet betalen van financieel mismanagement.

Dit mag geen vierde keer gebeuren!

En dan is het goed te beseffen, dat het volk ons het mandaat heeft gegeven om zaken **weer** recht te trekken.

We moeten **nu** door de zure appel heen bijten, om er weer goed uit te komen.

Het is niet anders.

De eerlijke boodschap is ook, dat we de sanering aanpakken met een **genuanceerd en gefaseerd** beleid.

We gaan niet in het wilde weg - links en rechts - hakken.

De basis van ons beleid is: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

En we zullen allemaal - niemand uitgezonderd! - een bijdrage moeten te leveren, om Suriname weer op een pad van groei en bloei te krijgen.

En we doen dat naar draagkracht!

Het is niet makkelijk, maar als we het samen doen, maken we het een beetje **dragelijk**.

Ons tempo is **hoog** en dat zorgt misschien voor onbegrip, en daarom

zullen we **extra** aandacht besteden om goed in dialoog te blijven met de samenleving.

Meneer de voorzitter, landgenoten, we presenteren vandaag de begroting en de plannen van de regering voor het dienstjaar 2021.

De volgende stap is, dat de regering nu tegelijkertijd werkt aan een Meerjaren Ontwikkelings Plan voor de periode 2021-2026.

Vandaag beperk ik me dus tot het Jaarplan 2021.

In de gedrukte versie van deze jaarrede, zijn de plannen per departement opgenomen.

Het voert te ver om al die plannen in detail in deze rede te behandelen.

Ik deel met u de hoofdlijnen in deze rede.

Deze regering voert een coherent beleid.

Ik benadruk, dat integraal onderdeel van dit beleid het bestrijden van corruptie is.

Niet altijd misschien even zichtbaar, maar ook **daar** wordt hard aan gewerkt, op basis van de richting die is gegeven aan het Openbaar Ministerie,

om daar prioriteit aan te geven.

Onze plannen moeten daarom steeds in samenhang worden gezien.

Crisisbeheersing-maatregelen, steun voor de zwakkeren, en corruptiebestrijding.

Dit zijn de pijlers van ons beleid.

En terwijl de crisis in verschillende sectoren wordt aangepakt, zijn wij ook beleid aan het ontwikkelen voor een structurele aanpak.

Samenhangend beleid vergt samenwerking, en samen optrekken van verschillende departementen.

Zo is bijvoorbeeld armoedebestrijding niet de verantwoordelijkheid van één departement,

maar vereist het samenhang met, arbeid, onderwijs, economische zaken, veiligheid en financiën, om maar een voorbeeld te noemen.

En zo geldt dat voor bijna alle beleidsterreinen.

Deze regering staat voor eenheid in beleid, eenheid in bestuur en eenheid in leiderschap.

Meneer de voorzitter, landgenoten, laat ik beginnen met aan te geven hoe we de impact van de onontkoombare maatregelen, willen dempen, voor de zwaksten in onze samenleving.

Op jaarbasis hebben we daar ruim **710 miljoen SRD** voor uitgetrokken, ik zeg het nog maar eens, ruim **710 miljoen srd**

Ongeveer **210 miljoen srd** meer dan voorzien.

Hoe zien de maatregelen eruit:

- Met ingang van 1 november a.s. wordt de AOV verhoogd van SRD 525, naar SRD 750, per maand.
- Met onmiddellijke ingang trekken we de Algemene Kinderbijslag (AKB) op van SRD 50, naar SRD 75, per maand, per kind.
- De financiële bijstand wordt per 1 november a.s. ook verhoogd van SRD 375, per maand naar SRD 500, per maand
- Ten behoeve van de voedselpakketten trekt mijn regering SRD 200 miljoen per jaar uit.
- Omdat wij het geld gewoon niet hebben, kan de overheid niet meer alles en iedereen subsidiëren.

De subsidies gaan daarom veranderen, waarbij de hogere inkomens de echte prijs moeten betalen,

terwijl de zwakke gezinnen nog worden ondersteund.

Dat geldt voor elektriciteit, drinkwater, kookgas en openbaar vervoer.

- Tot het moment van invoering van de BTW wordt de fiscale heffingskorting van SRD 750, per maand gecontinueerd.

Dit zal gepaard gaan met een campagne vanuit de overheid om te stimuleren, dat mensen zuiniger moeten omgaan met water en stroom.

Als we daar allemaal **bewuster** mee omgaan, drukt het onze water- en stroomrekening. Alle beetjes helpen!

Om onze scheefgegroeide financiële huishouding weer recht te trekken, treffen we een combinatie van monetaire- en fiscale maatregelen.

De belangrijkste **monetaire** maatregel - die reeds is genomen - is het aanpassen van de wisselkoers naar 14,29 SRD voor de US-dollar.

Daarmee brengen we rust en voorspelbaarheid voor de banken en het bedrijfsleven.

Laten we wel wezen, een **deel** van onze economie lag niet alleen stil door COVID-19, maar vooral door de niet realistische koers.

Vele projecten konden niet verder.

Met de aanpassing, is er ook meer duidelijkheid voor de prijzen van producten voor de consument.

De minister van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie, heeft intussen ook richtprijzen uitgegeven voor basisgoederen.

De controle in de winkels op prijzen zal scherp blijven!

Meneer de voorzitter, landgenoten, deze aanpassing van de wisselkoers zorgt in eerste instantie voor een groot gevoel van onbehagen.

Dat is begrijpelijk, maar de maatregel is vooraf besproken, met stakeholders en heeft draagvlak.

We moeten nu koers houden, willen we de situatie stabiliseren.

De belangrijkste fiscale maatregelen zijn al eerder aan uw college gepresenteerd en ook goedgekeurd.

Ik vat ze nog eens samen:

- We starten met de hervorming van het overheidsapparaat door onder andere een bezuiniging op de departementen met 10% over de gehele linie.
- De subsidie aan EBS zal gefaseerd worden afgebouwd.
- Zoals eerder gezegd vindt er verschuiving plaats van objectsubsidie naar subjectsubsidie.

De subjectsubsidie is ongeveer gelijk aan 25% van het totaal subsidiebedrag.

Tevens zijn wij begonnen aan de re-organisatie van EBS, met het oog op operationele efficiency.

- Er wordt een solidariteitsheffing van 10% extra ingevoerd voor inkomens boven de SRD 150.000 per jaar.
Dus niet voor lagere inkomens!
- Er komt een heroriëntatie op de fiscale korting op kapitaalinvesteringen en vrijstelling op halffabricaten
- De Omzetbelasting op import gaat van 10% naar 12%
- De royalty's voor de kleinschalige goudsector verhogen we met 2,75% naar tussen de 5% en 7,5%.

Deze sector werkt met de bodemschatten, die van het volk zijn.

Zij verdienen er goed aan, het is daarom niet **meer** dan redelijk, dat ons volk daar ook de vruchten van plukt.

- We zullen tevens de grondhuur aanpassen door verhoging per 1 januari 2021.

Tegelijkertijd, bieden we nu al aan, de optie van *grondconversie*.

Dat betekent dat mensen eigenaar kunnen worden van hun grond,

en daarmee zelf bijvoorbeeld een hypotheek kunnen nemen om hun **eigen** huis te bouwen.

- Zoals aangekondigd in het Regeer Akkoord van deze coalitie, zullen aan **jeugdige** Surinamers, bouwgrond worden aangeboden,

waardoor zij, met ondersteuning van additionele faciliteiten, hun eigen woning kunnen bouwen.

- De regering is in onderhandeling met verschillende partijen om de verschillende binnen- en buitenlandse leningen,

die door vorige regering zijn afgesloten, te herschikken.

Doel is, om van de dure leningen af te komen, en realistische betaalschema's af te spreken.

- In verband met deze leningen is een team van ministers ondersteund door nationale- en internationale experts in gesprek met bilaterale, multilaterale en commerciële schuldeisers.

Het doel is, om op basis van het totaal overzicht, na te gaan, welke opties er bestaan,

om tot schuldverlichting te komen, door het herstructureren of het herprofileren van de twee Oppenheimer leningen.

Ook bespreken we met hen, **hoe** de aangegane verplichtingen **beter** benut kunnen worden.

Hiertoe zijn technische- en politieke gesprekken gaande, en ik zal uw college **blijven**

informereren, over de resultaten van deze exercities.

Wat ik U alvast kan mededelen, voorzitter, is dat zowel bilateraal alsook multilateraal,

het vertrouwen in **deze regering** enorm hoog is, en daarmee de bereidheid om Suriname te steunen.

Meneer de voorzitter, ik ga nu over op een aantal thema's die in 2021 prioriteit zullen zijn.

Ik **doe** dat niet per ministerie, omdat veel van deze beleidsthema's, een gezamenlijke inspanning vraagt, van verschillende departementen.

In zijn algemeen geldt voor het hele beleid, dat we over een breed terrein zullen werken aan de versterking van instituties en directoraten,

die essentieel zijn voor planning, onderzoek, toezicht en handhaving.

Dit is **cruciaal** om effectief beleid te maken en uit te voeren.

Op het terrein van werkgelegenheid, is de focus onder andere gericht op risicojongeren.

We willen hen steunen met op maat gemaakte programma's; Hierbij moet u denken aan bijvoorbeeld vaktrainingen.

De regering gelooft in een buurtgerichte aanpak om zo gemeenschapszin te ontwikkelen.

Het project Scholierenmoeders is één van de belangrijke activiteiten voor het aankomend dienstjaar.

De arbeidswetgeving zal worden gemoderniseerd, en waar nodig in lijn worden gebracht met onze internationale verplichtingen.

Daarmee versterken we de posities van zowel werknemers als werkgevers.

Het werk van het Decent Work Country Programma dat wordt ondersteund door de International Labour Organisation, de ILO, wordt voortgezet.

Daarmee geven we **ook** het belang aan, dat deze regering **hecht** aan het tripartite, overleg tussen overheid-werknemers-en werkgevers.

Deze Sociale Dialoog, is de basis voor ons beleid, om samen de crisis te bestrijden, **en** onze economie te moderniseren.

In dit dienstjaar 2021, werken we ook aan de versterking van micro-, kleine- en middelgrote ondernemingen,

onder andere, door het financieren van het KMO Fonds.

We helpen daarmee, dat een eenvoudige ‘hossel’ zich kan omvormen tot een micro-onderneming,

terwijl de middelgrote ondernemingen bijv. kunnen gaan exporteren.

Deze ondernemingen zijn van het grootste belang voor de werkgelegenheid.

Zij krijgen steun via bepaalde belastingvoordelen.

Alle projecten van de afgelopen jaren worden geëvalueerd in verband met hun continuïteit en financiering.

Nieuwe projecten worden vooral beoordeeld op het creëren van ontwikkeling voor ons land en werkgelegenheid voor onze jonge bevolking.

Meneer de voorzitter, deze regering heeft zich gecommitteerd, om de bestaanszekerheid en de sociale zekerheid van de bevolking te beschermen.

Ik noemde eerder al, het sociale vangnet, dat we ondanks de crisis toch hebben weten te creëren.

Dat is een begin.

Meer is nodig.

We zullen het gebruik van de Moni Karta uitbreiden, en de zorg voor onze ouderen wordt verbeterd.

Om het zelfstandig wonen van deze ouderen te stimuleren, zijn er samenwerkingsovereenkomsten gesloten met zowel profit- als non-profit organisaties.

Voor mensen met een beperking, zal binnen het kader van de Volkshuisvesting, bij de oplevering van woningen,

rekening gehouden worden met de bouw en financiering van aangepaste woningen.

Als het gaat om huisvesting, wordt het accent nu gelegd op het beschikbaar stellen van woonkavels,

en niet meer op het, door de overheid bouwen van woningen.

Burgers - jong en oud - weten het beste wat bij hun situatie past.

Door het verkrijgen van een bouwterrein kunnen ze ook sneller aan financiering komen om hun eigen huisje te bouwen.

Deze verschuiving van overheid naar particulier initiatief is essentieel.

Het zal weer groei en dynamiek brengen in de bouwsector en **alle** aangrenzende sectoren en toeleveranciersbedrijven.

Als het gaat om werkgelegenheid zal de regering ook een push geven, aan het ontwikkelen van het toerisme.

Voor Suriname is toerisme een belangrijke economische sector.

Deze sector is arbeidsintensief, levert een grote bijdrage aan het creëren van werkgelegenheid, en heeft raakvlakken met vrijwel alle andere sectoren.

Deze sector staat nu weliswaar onder druk door de COVID-19 pandemie,

maar met wat aanpassingen en het volgen van het opgestelde protocol, moet het mogelijk zijn, weer inkomen te genereren en werkgelegenheid zeker te stellen.

Toerisme is de op drie na grootste industrie in de wereldeconomie.

Daarbij moeten we ook opnieuw kijken naar de verschillende opties, als het gaat om de luchtvaart, om Suriname bereikbaar te houden en dat te vergroten.

We kijken met een open mind naar alles,

als het gaat om uitbreiding van routes, samenwerking of uitbreiding met luchtvaartmaatschappijen en frequenties op routes.

Suriname zal verder gepositioneerd moeten worden als **de** natuur en cultuur bestemming van de Caribbean en Zuid-Amerika.

De opleidingen en trainingen zullen verder gestalte krijgen via de Suriname Hospitality and Tourism Training Centre.

Dit zal op termijn nieuwe banen opleveren.

Dit dienstjaar zullen we de basis leggen om nieuwe diensten en business te ontwikkelen, door te werken aan een upgrade van onze ICT-infrastructuur.

Denk daarbij aan,

- uitbreiding van het glasvezelnetwerk, -verdere uitrol van het 4G netwerk,
- het verder ontsluiten van het binnenland voor internet
- en verdere integratie in het CARICOM-netwerk.

Als het om nieuwe werkgelegenheid gaat, zal ons land zich het komende jaar **ook** richten op alle zaken die raken aan de oliesector.

Zowel passend onderwijs voor deze sector, als voorbereidingen voor het aanpassen van de luchthavens in Nickerie en Zanderij, en onze rivier havens.

De dienstverlening aan de burgers, krijgt een extra impuls.

Door verdere automatisering, verwachten we dat de service van het CBB versneld en verbeterd worden.

Er worden een aantal nieuwe Bureaus voor Burgerzaken in de districten en het binnenland opengesteld.

Onderwijs en erfgoed

In bredere zin zal ons onderwijs zich hervormen om **meer** gericht onderwijs te geven, die de kans op een baan vergroten.

De COVID-19 situatie vergt vrij ingrijpende veranderingen voor het hele onderwijsproces, zodat het komend schooljaar, er **heel** anders uit zal zien.

Op de scholen zullen goede voorzieningen komen m.b.t. de hygiëne.

De omvang van de klassen wordt aangepast en veelal gehalveerd, waardoor **niet** alle leerlingen of studenten er meer inpassen.

Daardoor moeten er alternatieve oplossingen gevonden worden, die door het ministerie **apart** zullen worden doorgegeven aan de samenleving.

Er komt meer doorstroming en een harmonisatie van het algemeen vormend onderwijs, met het beroepsonderwijs.

Via gedegen onderwijs - dat goed is afgestemd op de arbeidsmarkt - zullen studenten een betere kans op passend werk krijgen.

Het gaat hier om de huidige en de toekomstige arbeidsmarkt.

Daar wordt reeds op ingespeeld met name door de hervormingen van het beroepsonderwijs.

De kwaliteit van het voornamelijk lager onderwijs, in het binnenland, laat al vele jaren te wensen over.

Essentieel daarbij is de kwaliteit van het onderwijzend personeel.

De nucleus centra op Albina en Brokopondo, die bedoeld waren om het niveau van de leerkrachten in het binnenland op te trekken,

zijn nauwelijks ingezet en zullen beter worden benut.

Ook het Bureau Onderwijs Binnenland wordt weer operationeel gemaakt.

Er wordt in 2021 een groot scholencomplex opgezet in Para en in Moengo, die vooral bedoeld is voor leerlingen uit Brokopondo en het binnenland.

Het betreft hier een school voor VOJ, VOS en Beroepsonderwijs.

Daarbij is voorzien in een studentencomplex, waar studenten uit de binnenlandse districten kunnen verblijven.

Daarnaast komen er voor beroepsonderwijs praktijkcentra in Atjoni, Brokopondo en Apoera en worden er meer leerkrachten woningen in het binnenland gebouwd.

Suriname worstelt nog steeds, met het vraagstuk van natievorming, met name, met de emancipatie en integratie van alle bevolkingsgroepen in onze samenleving.

In dat kader is kennis en vastlegging van elkaars geschiedenis en cultuur essentieel.

Dat geldt ook, voor het verleden dat we delen met andere landen.

Het cultureel erfgoed van alle groepen is van groot belang; daar hoort ook het behoud van het gezamenlijk materieel en immaterieel erfgoed bij.

Het project Paramaribo Urban Rehabilitation Program (PURP) is er voor het behoud van onze bijzondere binnenstad,

met name het gebied rond de Waterkant, maar ook de bouw van een nieuwe Nationale Assemblee.

Er zijn echter vele andere facetten zoals kunst- en cultuureducatie.

Het eigen erfgoed is van belang om een gezamenlijke toekomst te kunnen bouwen,

maar kan tevens een bron van inkomsten zijn in de vorm van kunst- en cultuurproducties, en andere uitingsvormen die gestimuleerd moeten worden.

Op het terrein van veiligheid en corruptiebestrijding moet, het voor een ieder duidelijk zijn, dat dit twee **topprioriteiten** zijn van de regering.

Ook **hier** weer een samenhangend beleid tussen verschillende ministeries, als het gaat om het opschonen van het overheidsapparaat,

Van ‘spookambtenaren’, wurgcontracten en andere malversaties.

Alle opsporings-, controle- en veiligheidsdiensten zullen worden doorgelicht en weer integer, professioneel en dienstbaar gemaakt worden, voor de samenleving.

Het Openbaar Ministerie heeft een speciale unit opgezet voor corruptieonderzoek, dat geleidelijk aan wordt versterkt, uitgebreid, en ondersteunt met internationale assistentie.

Het ministerie van Financiën is bezig met het opzetten van een zogenaamde FIOD-unit, de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst.

Intussen zijn al diverse personen aangehouden, en worden bedrijven en instellingen onderzocht.

Dit zijn zaken, waar de regering buiten staat, en het Openbaar Ministerie zijn werk moet doen.

Ik hecht er waarde, aan de bevolking te informeren, dat niet alles publiekelijk kan worden besproken, omdat dit zorgvuldig moet gebeuren.

Maar de werkmensen van het gerecht, draaien op volle toeren, en doen hun werk, namens de samenleving.

De regering wil nog dit jaar duidelijk laten zien dat instituten voor de bescherming van de rechtstaat weer verstevigd worden.

Het Openbaar Ministerie en de Rechterlijke Macht zullen hun eigen budgetten krijgen, om hun onafhankelijkheid te waarborgen.

Veiligheid in buurten is voor het ministerie van Justitie een sleutelactiviteit.

Zowel in de kustvlakte als het binnenland.

Om het veiligheidsgevoel van de burger te vergroten, wordt de controle op naleving van de wetten en handhaving van de openbare orde opgevoerd.

Dit geldt ook in het bijzonder voor het toezicht op de naleving van de COVID-19 regels.

Het politiekorps wordt gestroomlijnd voor een slagvaardiger optreden.

We versterken dit dienstjaar 2021 de afdelingen Narcoticabrigade en Fraude.

Dat geldt ook voor het instituut buurtmanagement en de surveillance- en inlichtingendienst.

Ons leger zal een transformatie ondergaan, waar ook dit jaar, de eerste stappen in zullen worden gezet.

Een kerntaak blijft natuurlijk de verdediging van ons grondgebied.

Niet zozeer tegen buitenlandse mogendheden, maar tegen andere bedreigingen van onze staat.

Onze militairen zullen daarom **veel** zichtbaarder moeten zijn, bij onze grenzen, in onze territoriale wateren **en** in het binnenland.

Zij zullen ondersteunen bij de bescherming van onze natuurlijke hulpbronnen op land en zee.

De mobiliteit op de binnenwateren zal versterkt worden, terwijl de Marine en de Kustwacht gezamenlijk zullen optreden.

Illegale ontginning en uitbuiting moet voorkomen worden.

Huidige legerposten zullen geëvalueerd worden, op hun rol, taken en effectiviteit, en indachtig deze doelen aangepast worden.

Onze strategische infrastructuur en onze productiesectoren moeten beschermd blijven.

Op het terrein van de Volksgezondheid staat de aanpak van de COVID-19 pandemie centraal.

Het heeft een zware druk gelegd op het zorgsysteem en een zware wissel getrokken op de economie.

De beperkende maatregelen, zoals de totale *weekend-lock-down* hebben de bevolking sociaal en economisch geraakt.

Vervelende maatregelen, die medisch gezien onontkoombaar waren, voor onze volksgezondheid.

Gelukkig zien we nu een behoorlijke daling van het aantal besmettingen.

Het gevaar is echter **niet** geweken, en we moeten alert blijven en ons **strikt** houden aan de beschermende maatregelen:

- handen ontsmetten, fysieke afstand houden en mondkapjes dragen.

We moeten **alles op alles** zetten om een nieuwe uitbraak te voorkomen.

We zullen de capaciteit voor de COVID-19 zorg op peil houden.

Uit het COVID fonds is voor de komende zes maanden tot een bedrag van ruim SRD 60 miljoen gereserveerd, zodat er geen tekort is aan onder andere Intensive Care-bedden, personeel, equipment en medicatie.

De Regering dankt de vele organisaties die via hun bijdrage in fondsen, en middelen, een bijdrage leveren aan de beheersbaar maken van de COVID-19 situatie.

Wij gaan intensief verder om nationale- en internationale steun te mobiliseren om optimale preventie en zorg te garanderen.

Naast de aanpak van Covid-19 is de upgradering van de reguliere gezondheidszorg een topprioriteit.

In dit kader is een herstructurering van de gezondheidszorg noodzakelijk, met speciale aandacht voor;

- het bevorderen van een gezonde leefstijl,
- vroeg preventie van bepaalde ziekten,
- en het verbeteren van de toegankelijkheid,
- meetbare medische kwaliteit
- en efficiëntie van de zorg.

Het efficiënter inzetten van medisch personeel, materiaal en middelen met een duidelijke rol- en taakverdeling tussen de ziekenhuizen is prioriteit,

om verspilling en onnodige duplicatie van gezondheidszorgdiensten tegen te gaan.

Er komt op korte termijn een structurele verbetering van de landelijke beschikbaarheid van essentiële geneesmiddelen.

De plaats en rol van het Staatsziekenfonds binnen de gezondheidszorg wordt de komende tijd geëvalueerd,

Herzien, en weer teruggebracht tot wat wettelijk bepaald is.

De afgestoten taken zullen worden ondergebracht bij de reguliere zorginstellingen.

Er komt een betere afstemming tussen de Regionale Gezondheids Dienst (RGD), en de Medische Zending,

om de diensten van deze twee organisaties met elkaar in overeenstemming te brengen, waardoor personeelsuitwisseling mogelijk is.

De regering neemt dit komende jaar **ook** verschillende stappen, om de strijd tegen verschillende ziekten te versterken.

Het gaat daarbij om onder andere malaria, dengue, tuberculose en HIV/AIDS.

Meneer de voorzitter, de omgeving waarin we leven is kwetsbaar.

We moeten daarom zuinig, duurzaam en verstandig omgaan met ons milieu en wat de natuur ons heeft toevertrouwd.

Wij zijn gezegend met meer dan 90% tropisch regenwoud, maar door de lage kustlijn, zijn we in de top tien van meest kwetsbare landen, als het gaat om de stijging van de zeespiegel.

Nu al hebben plaatsen als Weg naar Zee te maken met het opkomende zeewater.

Dit zal direct aangepakt worden.

Wij hebben een begin gemaakt **om** de natuur **met** de natuur te helpen beschermen.

Het gebruik van gevaarlijke stoffen zoals kwik, ammonium nitraat en vele andere gevaarlijke stoffen, moet drastisch veranderen.

Dat is niet alleen een taak van de overheid.

Elk individu in onze gemeenschap zal moeten meewerken.

De milieu-autoriteit zal hierin een belangrijke rol spelen, evenals het nieuwe Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Ten aanzien van drinkwater, zullen in 2021 weer nieuwe bronnen worden aangeboord, en zal het waterleidingnet verder worden uitgebreid.

In dit dienstjaar zal het accent gelegd worden op het optimaliseren van de aangelegde infrastructuur, én uitbreiding van het aantal aansluitingen over heel Suriname.

Als we bereid zijn meer te betalen voor water, zal iedereen van goed drinkwater kunnen worden voorzien, conform de Sustainable Development Goals, waar we ons internationaal aan hebben verplicht.

Via Public Private Partnerships (PPP's) in milieuprojecten, krijgen we ook toegang tot financieringsprogramma's zoals, het wereld milieufonds (GEF) en andere klimaatfondsen.

Met ons vergelijkbare landen, zoals buurland Guyana, zijn veel succesvoller geweest,

in de onderhandelingen voor zogenaamde CO₂-kredieten, die in de honderden miljoen kunnen lopen.

Deze regering gaat daar een inhaalslag in maken.

Ruimtelijke ordening zal **niet** alleen plaatsvinden in onze hoofdstad, maar ook in groeigebieden zoals Atjoni en andere strategische gebieden, die van belang zijn voor de economische groei van ons land.

Meneer de voorzitter we kijken uit naar de spoedige behandeling en aanneming in dit college van de conceptwet 'Collectieve Rechten Inheemse en Tribale Volken'.

We zullen dit vraagstuk oplossen via gestructureerd overleg met het Traditioneel Gezag en de gemeenschappen.

De landbouwproductie in het binnenland wordt uitgebreid, voor zowel de lokale markt als de export.

De regering onderzoekt **ook** hoe onze bossen kunnen bijdragen aan de economie met in acht name van het behoud van de biodiversiteit.

Er zal verscherpt gekeken worden of de houtexploitatie conform de wet gebeurt.

Er komt een speciale focus op de regulering van de medicinale planten en de Traditionele Kennis die we daarover hebben.

Meneer de Voorzitter, we kunnen nu de crisis onder controle krijgen, door gerichte maatregelen te treffen.

Dat is nodig!

Maar we weten allemaal, dat daadwerkelijke economische stabiliteit **alleen** gerealiseerd kunnen worden, door de productiviteit en de verdien capaciteit van onze economie te verruimen en te versterken.

In dit verband zullen stimuleringsmaatregelen getroffen worden, om de productie te faciliteren en import componenten lokaal te produceren.

In dit verband zal het Agrarisch Krediet Fonds weer worden opgezet en voorzien van middelen.

Het komende jaar, wordt een begin gemaakt om de kleinschalige goudwinning te transformeren, zodat het een duurzame **en** veilige bron wordt, van inkomsten en werkgelegenheid.

Belangrijk daarbij is het herstel van schade aan de natuur.

Er komt aandacht voor alternatieven om kleinschalige gouddelvers te leren om kwikvrij te mijnen, conform onze commitment, door toe te treden tot *The Minamata Conventie*.

Illegale goudwinning wordt aangepakt, maar het beleid biedt **ook** de ruimte om illegale goudwinning de kans te geven legaal te worden, en royalty's af te dragen.

De significante olie en gasvondsten in het offshore gebied, door Apache en Total dit jaar, zijn veelbelovend en tegelijkertijd **ook** een enorme uitdaging.

Met goede hoop kijken wij uit naar de geplande boringen in 2020 en 2021 van een aantal andere oliemaatschappijen.

In dit verband zullen voorbereidingen getroffen worden, om ons in elk opzicht goed voor te bereiden, op de inkomsten die dit zal genereren.

Denk daarbij aan duurzaam beheer, transparante management van de inkomsten, en het ontwikkelen van een eigen offshore olie-industrie.

Enorme kansen die wijsheid vereisen en zich niet lenen voor partijpolitiek, maar een nationale aanpak.

De inkomsten horen toe aan het volk van Suriname en daar zullen we op toezien.

Hiertoe zal een traject van maatschappelijk overleg opgestart worden in 2021.

De haalbaarheidsstudie, inzake het Bakhuis Ontwikkelingsprogramma wordt opgepakt.

Met de resultaten van deze studie zullen potentiële partners, via een aanbestedingsproces, aangetrokken worden, om een duurzame ontwikkeling van het Bakhuis bauxiet mogelijk te maken.

Eén van de belangrijkste prioriteiten voor 2021 is,

ook te zorgen voor 24-uurs stroom voor dorpsgemeenschappen in de verschillende districten.

Er zijn twee pilots met zonne-energie in Pikien Slee en Gujaba uitgevoerd en één project in Godo Olo, is in de startblokken.

Op basis van de resultaten kan dit breder worden uitgerold met fondsen van, onder andere, de India Credit-line.

In de houtsector zullen stappen gezet worden voor een duurzame houtexploitatie, waaronder het opzetten van oogst- en controlemechanismen en herbeplantingstechnieken.

Scherpe controle op houtwinning, registratie en de afdracht van belastingen zullen nog **dit jaar** worden opgepakt.

Ook in deze sector zal begonnen worden, met het stimuleren van lokale verwerking, om de export van rondhout geleidelijk aan te verminderen.

De productie in de agrarische sector wordt in 2021 verhoogd. Dit zal leiden tot meer werkgelegenheid en export.

Er zal op niet al te lange termijn, een besluit genomen worden over de toekomst van het bacoven bedrijf FAI.

Er wordt gewerkt aan plannen voor product diversificatie en participatie van nationale en internationale investeerders.

In de rijstsector, zullen de pompen te Wakay en Wageningen worden hersteld, om te zorgen voor voldoende irrigatiewater voor de rijstteelt.

Het areaal Prins Bernharpolder zal weer worden ingezet voor de productie van goed zaaizaad, in samenwerking met het Anne van Dijk Rijstonderzoekscentrum, ADRON.

Er komt een Productschap Rijst, en er wordt gestart met een laboratorium voor bodemonderzoek.

Dit project zal worden gefinancierd uit de restmiddelen van het door IsDB gefinancierde Reverse Linkage project met Maleisië.

In 2021 wordt ook concreet gestart met groente export vanuit Nickerie naar Barbados, wat tot meer export moet leiden naar Caricom-landen.

De visserijsector wordt verder geordend en het verwerken van visafval tot grondstof voor veevoer wordt bevorderd.

Meneer de Voorzitter, ook op het stuk van de betrekkingen met het buitenland moet een serieuze en agressieve inhaalslag gepleegd worden.

Ons imago is in de afgelopen tien jaren, helaas, systematisch en consistent aangetast, door incoherente en ondoorzichtige buitenlandse politiek.

U begrijpt, meneer de Voorzitter, dat Suriname niet in een positie was, om respect en ondersteuning af te dwingen.

Dat beeld is niet representatief voor wat het Surinaamse Volk is, en we zullen ook hier de reputatie-schade

Moeten herstellen.

Het is duidelijk, dat zonder een goede reputatie in de wereld, ons land geïsoleerd is,

en niet interessant is voor politieke-, technische- en financiële, ondersteuning en investeringen.

Meneer de voorzitter, ons buitenlands beleid ondergaat daarom een flinke facelift ,waarbij we nieuwe kerntaken hebben toegevoegd.

Deze komen tot uiting in de nieuwe naam van het ministerie: Buitenlandse Zaken,

International Business en Internationale Samenwerking (BIBIS).

Hierin staat “international business”, namelijk het aantrekken van Foreign Direct Investment, investeringskapitaal voor productiestimulering, letter en figuurlijk centraal.

Het buitenlands beleid van deze regering zal professioneel, verantwoord, voorspelbaar en evenwichtig zijn.

De buitenlandse politiek zal in het verlengde staan van de ontwikkelingsdoelstellingen van de Regering Santokhi/Brunswijk;

het Ministerie zal ondersteunende activiteiten ondernemen bij het zoeken naar oplossingen van de huidige financiële crisis, maar ook nieuw beleid terzake daarvoor ontwikkelen.

De speerpunten van de nieuwe buitenlandse politiek zijn:

1. Wij zullen ons presenteren als een land waar er democratie is en democratische beginselen en instituten worden gerespecteerd;

een land waar recht en wet geldt voor een ieder, en niet wordt misbruikt voor individueel belang;

waar mensen- en politieke rechten worden nageleefd, beschermd en versterkt.

Een land waar behoorlijk bestuur (“good governance”) de norm is.

2. Wij zullen het politiek en economisch belang van Suriname en het Surinaamse Volk centraal stellen;

deze doelstelling zal uitgangspunt zijn bij het formuleren van specifieke doelstellingen, alsook in de uitvoering van dit beleid.

Deze Surinaamse belangen zullen verder verfijnd worden in samenspraak met het bedrijfsleven, alsook met andere functionele maatschappelijke organisaties, een proces dat reeds is gestart op het ministerie.

3. Wij zullen wereldwijd een principieel, pragmatisch en evenwichtig buitenlandsbeleid ontwikkelen,

dat tot uiting zal komen in het aangaan met relaties met bevriende landen en relevante multilaterale organisaties in de Amerikas, Azië, Afrika en Europa.

Onze bevolking reflecteert een diversiteit, en een rijkdom aan culturen,

die wij tot uitdrukking zullen brengen in onze buitenlandse politiek.

Wij willen vele vrienden in de wereld maken, niet alleen een of twee.

Bijzondere inspanningen zullen worden ondernomen, om ons in het buitenland effectief te presenteren,

voor het aantrekken van buitenlandse investeerders en steun van internationale instellingen en organisaties.

In het licht van de nieuwe taken vindt er ook een grondige evaluatie plaats van de buitenlandse posten.

Het ministerie is reeds begonnen een hechtere relaties aan de gaan met de hier te lande aanwezige Honorair Consuls die ongeveer 30 landen vertegenwoordigen.

Voor het jaar 2021 is het buitenlands beleid vooral gericht op het verkrijgen van politieke steun,

en middelen om het land financieel-, en economisch weer op spoor te krijgen.

In de afgelopen twee maanden is hard gewerkt, om de betrekkingen met onze buurlanden, Brazilië, Guyana en Frans Guyana, tot op het hoogste niveau aan te halen.

Er zijn in dat verband concrete afspraken gemaakt, en naast de twee bezoeken aan Guyana en Frans Guyana is in voorbereiding het overleg met de President van Brazilië.

De relaties met Indonesië, China en India zullen, na een grondige evaluatie voor wat betreft de technische samenwerking, bijzondere inhoud worden gegeven.

Daarnaast wordt invulling gegeven aan de diverse afspraken die in de afgelopen twee maanden zijn gemaakt met de Verenigde Staten van Amerika en Nederland.

Er komt een apart beleidskader voor de Surinaamse diaspora en het opzetten van een Diaspora Instituut,

waartoe een commissie van prominente Surinamers is belast met de voorbereiding.

Met Nederland en Europa wordt gewerkt aan o.a. visumliberalisatie van het personenverkeer tussen Suriname en de EU,

virtuele en fysieke handelsmissies, technische samenwerking op het gebied van de agrarische sector, financiën en economie, justitie en politie, alsook veiligheid.

Met Nederland is afgesproken dat wij weer ambassadeurs zullen uitwisselen.

Uiterlijk 25 november is er weer een ambassadeur voor Suriname in Den Haag.

Het traject om de gemaakte afspraken voor technische samenwerking met de Verenigde Staten van Amerika is inmiddels gestart, na het bliksembezoek van de Minister van Buitenlandse Zaken, twee weken geleden.

Meneer de Voorzitter, ik mag met Uw college tevens delen dat het ministerie is gestart om de organisatie en structuur voor wat betreft de promotie van het Surinaamse product,

en de vergroting van afzetmarkten zo spoedig te vertalen in de opzet van een speciale “export promotion agency”,

waartoe de bestaande voorzieningen op het stuk van het wettelijk en institutioneel kader thans worden geëvalueerd, in samenspraak met het bedrijfsleven.

Ook op het stuk van het vergroten van investeringen in Suriname, wordt in nauw overleg met het bedrijfsleven en deskundigen,

gewerkt aan de opzet van een investeringsraamwerk voor het binnenlandse- en buitenlandse bedrijfsleven.

Daarmee kunnen ze op een transparante, eenduidige en professionele manier begeleid worden.

Hiertoe wordt de bestaande investeringswet geëvalueerd, alsook andere gerelateerde wetgeving.

Ik mag u aangeven dat het streven is om nog voor de 45^{ste} onafhankelijkheidsherdenking dit jaar,

de nieuwe structuur en het “Foreign Direct Investment Suriname” instituut te lanceren.

Tot Slot

Meneer de voorzitter, landgenoten.

De regering is nog geen drie maanden aan het werk.

En in die korte tijd, dat mijn ministersploeg en hun teams dag- en nacht hebben gewerkt, ben ik trots op wat er is bereikt.

De weg voor ons is nog hobbelig, en onze opposenten hebben vanaf het begin duidelijk gemaakt,

dat ze het ons moeilijk zullen maken, alle mooie woorden van constructieve oppositie ten spijt.

Ze hebben ons zelfs een ‘long hot summer’ beloofd.

En ja, het is buiten inderdaad heet.

Maar wij hebben ons hoofd **koel** gehouden.

En vandaag durf ik te zeggen, dat ons land er beter voor staat dan drie maanden geleden.

Ja, meneer de voorzitter ondanks alle kritiek, ondanks alle moeilijke beslissingen, ondanks alle pijnlijke maatregelen, durf ik **dat** te zeggen.

Ik wijs, op de effectieve wijze waarop op alle ministeries een stop hebben gezet op geldverspilling,

kopstukken in het grootste corruptieschandaal bij onze Centrale Bank en de Postspaarbank zijn opgesloten, wachten op berechting of binnenkort worden opgehaald.

Corruptief uitgegeven gronden, of verkavelingen, zoals die van Cultuurtuin zijn stopgezet of teruggedraaid.

Er vindt opschoning plaats van spookambtenaren op ministeries, onrechtmatige gebruik van auto's,
is een halt toegeroepen.

Het zijn allemaal zaken die onderbelicht zijn door de financiële crisis,

maar ze zijn van groot belang, willen we weer recht en orde terugbrengen in ons land.

Wij hebben salarissen, lonen en essentiële diensten op tijd kunnen betalen,

niet omdat er veel geld is, maar simpelweg omdat we prudent beleid voeren, verantwoord omgaan met de schaarse beschikbare middelen, en ik kan u verzekeren gelden gaan naar die doelen waarvoor ze bedoeld zijn.

Ze komen niet terecht in de zakken van individuen die daar geen recht op hebben.

Daarom staan we er ook **beter** voor dan drie maanden geleden, meneer de voorzitter, omdat we een plan hebben dat ons uit de crisis zal halen.

We weten, dat er licht is aan het einde van deze tunnel.

Meneer de voorzitter, ik heb niet beloofd dat het makkelijk zou zijn.

Maar ik beloof u, dat we deze moeilijke klus **samen** tot een goed einde brengen.

Voor volk en vaderland. Voor onze kinderen en kleinkinderen.

God Zij met Suriname. Ik dank U.